

GENERALINIO ADVOKATO

MACIEJ SZPUNAR IŠVADA,

pateikta 2015 m. vasario 4 d.(1)

Byla C-584/13

Directeur général des finances publiques

prieš

Mapfre Asistencia compania internacional de seguros y reaseguros

ir

Mapfre Warranty SpA

prieš

Directeur général des finances publiques

(*Cour de cassation* (Prancūzija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Mokesčiai – Pridėtinės vertės mokestis – Taikymo sritis – Atleidimo nuo mokesčio atvejai – Draudimo sandorių sūvoka – Paslaugų teikimo sūvoka – Vienkartinė sūmoka, mokama už garantijų panaudoto automobilio gedimo atvejų“

1. Teisingumo Teismas jau yra priėmęs keletą sprendimų dėl draudimo sandorių atleidimo nuo pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM). Tačiau, kaip matyti iš šios bylos, tie sprendimai neišskleidžia visų abejonių, galinčių kilti dėl šio atleidimo nuo mokesčio. Taigi, Teisingumo Teismas turi galimybę patikslinti savo praktiką šioje srityje, visų pirma, kiek tai susiję su pačių draudimo sandorių sūvokos apibrėžimu.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

2. Šioje byloje *ratione temporis* taikomos 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių sūstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas(2) (toliau – Šeštoji direktyva) nuostatos. Jos 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Pridėtinės vertės mokesčiu [toliau – PVM] apmokestinamas:

1) prekių tiekimas ar paslaugų teikimas, kai šalies teritorijoje už atlygą prekes tiekia ar paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks.“

3. Pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punktą:

„Nepažeisdamos kitų Bendrijos nuostatų, valstybės narės atleidžia nuo mokesčių toliau nurodytą veiklą taikydamos sąlygas, kurias jos turi nustatyti siekdamos užtikrinti, kad atleidimas nuo mokesčių būtų teisingas ir sąžiningas ir kad būtų užkirstas kelias galimam mokesčių vengimui, išsisukinėjimui ar piktnaudžiavimui:

a) draudimo ir perdraudimo sandorius ir su jais susijusias paslaugas, kurias atlieka draudimo brokeriai ir draudimo agentai.“

4. Šeštosios direktyvos 33 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Nepažeidžiant kitų Bendrijos nuostatų, visų pirma, galiojančių Bendrijos nuostatų dėl bendrų procedūrų, susijusių su akcizais apmokestinamų produktų laikymu, gabenimu ir kontrole, šios direktyvos nuostatos nekliudo valstybėms narėms toliau taikyti ar nustatyti mokesčius draudimo sutartims, mokesčius lažyboms ir azartiniais žaidimams, akcizo mokestį, žyminius mokesčius ir apskritai bet kuriuos mokesčius, rinkliavas ar apmokestinimus, kurie negali būti priskirti apyvartos mokesčiams, tačiau su sąlyga, kad minėti mokesčiai, rinkliavos ar mokesčiai nesukuria pasienio formalumų prekyboje tarp valstybių narių.“

Prancūzijos teisė

5. Prancūzijos teiseje draudimo sandoriai neapmokestinami PVM pagal Mokesčių kodekso (*Code général des impôts*) 261C straipsnį. Pagal šio kodekso 991 straipsnį Prancūzijos teritorijoje sudarytos draudimo sutartys apmokestinamos kasmet mokamu draudimo sutarčių mokesčiu.

Faktinės aplinkybės, procesas ir prejudiciniai klausimai

6. *Mapfre Warranty SpA* (anksčiau – *Nuovi Servizi Auto*, toliau – *Mapfre Warranty*) yra pagal Italijos teisę steigta įmonė, kuri Prancūzijoje vykdo veiklą kaip įmonė *NSA Sage* – teikia garantijas(3) panaudotų automobilių gedimo atveju. Praktiškai profesionalūs naudotų automobilių pardavėjai siūlo klientams, įsigyjant šiuos automobilius, suteikti papildomą garantiją, jeigu per tam tikrą laiką nuo pirkimo dienos sugestų nurodytos automobilio dalys. Jeigu per garantijos galiojimo laikotarpį atsiranda gedimas, kuriam taikoma garantija, automobilio pirkėjas kreipiasi į pasirinktą autoservisą (kitą nei automobilio pardavėjui priklausantis autoservisas), kuris vertina remonto kainą ir pateikia ją įmonei *Mapfre Warranty*. Jeigu ši įmonė sutinka su kaina, autoservisas atlieka remontą, o įmonė *Mapfre Warranty* padengia remonto išlaidas. Dalį laikotarpio, su kuriuo susijusi pagrindinė byla, įmonė *Mapfre Warranty* buvo apsidraudusi nuo dėl šios veiklos galinčių atsirasti nuostolių įmonėje *Mapfre Asistencia compania internacional de seguros y reaseguros* (toliau – *Mapfre Asistencia*). Toliau šioje išvadoje dar sugręšiu prie įmonės *Mapfre Warranty* veiklos ypatumų ir jų bei konkrečių sandorio šalis siejančių teisinių santykių, nes šis klausimas pagrindinės bylos ginčui yra esminis.

7. Laikydama savo veiklą paslaugų teikimu, apmokestinamu pagal bendruosius principus, įmonė *Mapfre Warranty* apskaituodavo ir pervesdavo nuo savo vykdomų sandorių PVM. Tačiau 2007 m. spalio 23 d. sprendimu, susijusiu su 2004 m. balandžio 1 d.–2005 m. sausio 31 d. laikotarpiu, atitinkama mokesčių institucija nurodė minėti įmonei apmokestinti minėtus sandorius draudimo sutarčių mokesčiu remiantis Mokesčių kodekso 991 straipsniu. *Mapfre Warranty* skundas aukštesnės instancijos mokesčių institucijai, taip pat jos ieškinys *Tribunal de grande instance de Lyon*

(Liono pirmosios instancijos teismui) ir apeliacinis skundas *Cour d'appel de Lyon* (Liono apeliacinis teismas) buvo atmesti. Susidarius tokiai situacijai min?toji ?mon? pareišk? kasacin? skund? *Cour de cassation* (Kasacinis teismas, kuris šioje byloje pateik? prašym? priimti prejudicin? sprendim?). Tuo pat metu yra nagrin?jamas gin?as tarp ?mon?s *Mapfre Asistencia* ir mokes?i? institucij? d?l draudimo sutar?i? mokes?io normos, kuri turi b?ti taikoma *Mapfre Warranty* ir *Mapfre Asistencia* tarpusavyje sudarytoms sutartims, ir jis taip pat nagrin?jamas kasacine tvarka prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusiam teisme (tik kasacin? skund? padav? mokes?i? institucija). Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas sujung? abi bylas, ta?iau prejudicinis klausimas buvo pateiktas tik nagrin?jant *Mapfre Warranty* paduot? kasacin? skund?, o kitoje byloje nekilo klausim?, susijusi? su S?jungos teis?s aiškinimu.

8. Tokiomis aplinkyb?mis prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas sustabd? bylos nagrin?jim? ir pateik? Teisingumo Teismui tok? prejudicin? klausim?:

„Ar Šeštosios direktyvos <...> 2 straipsn? ir 13 straipsnio B dalies a punkt? reikia aiškinti taip, kad paslauga, kai nepriklausomam ?kio subjektui naudot? automobili? pardav?jui už vienkartin? ?mok? suteikiama garantija d?l mechanini? gedim?, galin?i? paveikti tam tikras naudoto automobilio dalis, priskirtina prid?tin?s vert?s mokes?iu neapmokestinamiems draudimo sandoriams ar, atvirkš?iai, paslaug? teikimui?“

9. Teisingumo Teismas prašym? priimti prejudicin? sprendim? gavo 2013 m. lapkri?io 19 d. Rašytines pastabas pateik? pagrindin?s bylos šalys, Pranc?zijos vyriausyb? ir Europos Komisija. Tiems patiems suinteresuotiesiems asmenims buvo atstovaujama 2014 m. lapkri?io 12 d. pos?dyje.

Analiz?

10. Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas iš esm?s siekia nustatyti, ar paslauga, kurios esm? sudaro tai, kad nuo naudot? automobili? pardav?j? nepriklausomas subjektas už iš anksto nustatyt? mokest? tam tikr? laikotarp? teikia ši? automobili? remonto išlaid? padengimo atsiradus nurodytiems techniniams gedimams garantij?, laikytina draudimo sandoriu, kaip jis suprantamas pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies a punkt?, ir tod?l atleidžiama nuo PVM.

11. Norint išanalizuoti š? klausim? reikia apibr?žti draudimo sandorio s?vok? ir pagal t? apibr?žt? išnagrinti tokias paslaugas, kokios nagrin?jamos pagrindin?je byloje.

Draudimo sandori? s?voka

12. Pagal nusistov?jusi? teismo praktik? Šeštosios direktyvos 13 straipsnyje numatytas atleidimas nuo mokes?io yra autonomini? S?jungos teis?s s?voka, tod?l j? reikia aiškinti atsižvelgiant ? S?jungos teis?, siekiant išvengti nevienodo PVM sistemos taikymo atskirose valstyb?se nar?se(4). Tod?l Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkte vartojama draudimo sandori? s?voka turi b?ti apibr?žiama autonomiškai, o ne remiantis valstybi? nari? teis?je priimta šios s?vokos samprata.

13. Šeštojoje direktyvoje neapibr?žta draudimo sandori? s?voka. Tiesa, Komisija pateik? direktyvos projekt?, kuriame yra šios s?vokos apibr?žtis(5). Ji yra tokia:

„draudimas ir perdraudimas“ reiškia ?sipareigojim?, kur? prisiimdamas asmuo, ?vykus draudiminiam ?vykiui, privalo kitam asmeniui mainais už apmok?jim? atlyginti žal? arba išmok?ti išmok?, kaip nustatyta ?sipareigojime“.

Tačiau iki šiol šis projektas nepriimtas. Bet kuriuo atveju manau, kad pateikta srovos apibrėžtis neišsklaido visų šioje byloje kilusių abejonių.

14. Be to, ir 1973 m. liepos 24 d. Tarybos direktyvoje 73/239/EEB dėl statymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginio draudimo, išskyrus gyvybės draudimą, veiklos pradėjimu ir vykdymu, derinimo(6) nei draudimo sutarčių, nei draudimo sandorių srovos apibrėžtys nepateiktos(7).

15. Šeštosios direktyvos pirmojo genezės taip pat nepateikia labai daug informacijos nei apie draudimo sandorių apibrėžimą, nei apie jų atleidimo nuo PVM priežastis(8).

16. Tam tikros gairės, susijusios su nagrinėjamos srovos aiškinimu, pateiktos Teisingumo Teismo praktikoje. Jos apibendrintos Sprendime *BG Leasing*(9). Remiantis minėta teismo praktika, pagal bendrąjį draudimo sandorio sampratą jis apibūdinamas kaip draudiko įsipareigojimas už išankstinį draudimo mokėjimą, vykdamas draudžiamajam asmeniui, išmokėti draudžiai sutarties sudarymo metu sutartą sumą. Tuo remiantis draudimo sandorio esmę reiškia, kad draudimo paslaugos teikėjas ir asmenys, kurio rizika apdrausta, t. y. draudėjai, turi sieti sutartiniai santykiai. Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkte nurodyta srovos voka „draudimo sandoriai“ iš esmės yra pakankamai plati, kad apimtų draudimo apsaugą, suteikiamą apmokestinamojo asmens, kuris pats nėra draudikas, bet kuris kolektyvinio draudimo atveju suteikia savo klientams tokia apsaugą naudodamasis draudiko, prisiimančio draudžiamą riziką, paslaugomis(10). Tame pat sprendime Teisingumo Teismas pripažino, kad šiuos draudiko ir apdraustojo sutartinius santykius gali sukurti trečiasis asmuo, veikiantis savo paties vardu, tačiau apdraustojo naudai(11).

17. Taigi, ar tokia paslauga, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, patenka į šitaip apibrėžtą draudimo sandorio srovą?

Garantijos, suteikiamos naudoto automobilio gedimo atveju, vertinimas atsižvelgiant į draudimo sandorio srovą

18. *A priori* atrodo, kad paslauga, kurią sudaro nuo automobilio pardavėjo nepriklausomo subjekto įsipareigojimas mainais į iš anksto nustatytą pinigų sumą, atsiradus sutartyje numatytam gedimui, padengti šio automobilio remonto išlaidas, kurias, nesant šios sutarties, turėtų padengti automobilio pirkėjas, patenka į draudimo sandorio srovą, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punktą. *Mapfre Warranty*, pateikdama argumentus – jie pridėti prie prašymo priimti prejudicinį sprendimą, – prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme ir šioje byloje pateiktose pastabose vis dėlto kvestionuoja tokia pagrindinėje byloje nagrinjamą sandorių kvalifikavimą. Jos argumentus verta išnagrinėti, nes taip bus galima išsamiau išanalizuoti minėtų sandorių kategoriją.

Konkrečius sandorio dalyvius siejantys teisiniai santykiai

19. Žmonės *Mapfre Warranty* pirmiausia nesutinka su tuo, kad ji ir automobilio pirkėjas sieja sutartiniai santykiai. Jos nuomone, tokie santykiai sieja tik ją ir automobilio pardavėją, kuris tiesiog paveda jai vykdyti pareigas automobilio pirkėjui, tenkančias jam kaip pardavėjui pagal teisės aktų arba sutarties nuostatas. Žmonės *Mapfre Warranty* teigimu, tai automobilio pardavėjas padengia mokėjimą pagal šios žmonės suteikiamą garantiją, atimdamas ją iš gauto pelno, ir daro tai siekdamas padidinti siūlomo parduoti automobilio patrauklumą.

20. Aišku, konkrečius sandorio dalyvius siejančius teisinius santykius turi nustatyti nacionaliniai teismai. Vis dėlto, viena vertus, mano nuomone, bylos aplinkybės nepatvirtina žmonės *Mapfre Warranty* teiginio. Tačiau, kita vertus, nemanau, kad šis dalykas turėtų esminę reikšmę aiškinant

Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkt?.

21. Kalbant apie ?mon? *Mapfre Warranty* ir automobilio pirk?j? siejan?ius teisinius santykius reikia atkreipti d?mes? ? toliau nurodytas aplinkybes. Pirma, remiantis prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo išvadamis, kuri? šalys negin?ijo, ?vykus nagrin?jamoje sutartyje aptartam gedimui automobilio pirk?jas neprivalo atiduoti jo remonuoti ? pardav?jui priklausant? ar šio nurodyt? autoservis? ir gali pasirinkti bet kok? autoservis?. Šis autoservisas susisieikia su ?mone *Mapfre Warranty*, kad suderint? remonto s?mat?, ir tuomet ši ?mon? padengia remonto išlaidas. Automobilio pardav?jas niekaip nedalyvauja vykdant garantijos sutart?.

22. Antra, pagal ?mon?s *Mapfre Warranty* garantijos suteikimo s?lyg? formuliar?, kur? per pos?d? pateik? Pranc?zijos vyriausyb?, o min?toji ?mon? negin?ijo šios formos tikrumo, garantija nepakei?ia pardav?jui pagal ?statym? tenkan?i? pareig? ir atsakomyb?s, atsirandan?ios kokių nors kitu pagrindu, ypa? už pasl?ptus tr?kumus. Tai neatitinka ?mon?s *Mapfre Warranty* teigini? neva jos suteikiama garantija – tai tik pardav?jo b?das ?vykdyti jam tenkan?ias pareigas, nes yra priešingai, t. y. d?l šios garantijos jis tikrai neatleidžiamas nuo toki? pareig?. Rizika, kuriai taikoma garantija, tenka automobilio pirk?jui ir grindžiama b?tinybe padengti automobilio remonto išlaidas galimo gedimo atveju. B?t? nelogiška, jeigu automobilio pirk?jas papildomai mok?t? už paslaugas, kurios jam ir taip priklauso pagal ?statym? ar kitu pagrindu(12).

23. Tre?ia, ?mon? *Mapfre Warranty* tvirtina, kad tai automobilio pardav?jas moka šios ?mon?s teikiamos garantijos ?mok?, atimdamas j? iš gautos kainos. Tokiu atveju nagrin?jama garantija b?t? ne fakultatyvi paslauga, teikiama automobilio pirk?jo pageidavimu už papildom? užmokest?, o neatskiriama automobilio pardavimo ofertos dalis. Nemanau, kad tai atitinka tokio pob?džio paslaug? esm?. Vis d?lto, net darant prielaid?, kad taip iš tikr?j? yra, negin?ijama, kad ?moka yra glaudžiai susijusi su kiekvienu konkre?iu automobiliu, o jos dyd? lemia tokie veiksniai kaip automobilio amžius, rida ir garantijos trukm?. Taigi visais atvejais ?mokos sum? galiausiai padengia automobilio pirk?jas, net jei ji ir yra ?skai?iuota ? šio automobilio kain?.

24. Kaip jau pažym?jau, konkre?ius subjektus konkre?ioje byloje siejan?ius teisinius santykius turi vertinti nacionaliniai teismai. Ta?iau tai neturi paveikti Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkto aiškinimo. Nepaisant to, ar automobilio pirk?jas sudaro sutart? su ?mone *Mapfre Warranty*, o automobilio pardav?jas veikia tik kaip tarpininkas, ar šis pardav?jas sudaro toki? sutart? savo vardu, bet pirk?jo naudai ir ar galiausiai automobilio pardav?jas perduoda pirk?jui teises pagal sutart?, kuri? jis sudar? su ?mone *Mapfre Warranty* savo vardu ir savo naudai, min?toje direktyvos nuostatoje vartojama draudimo sandoriz?voka yra pakankamai plati, kad apimt? kiekvien? tok? atvej?.

25. Kiekvienam tokiam atvejui b?dingi visi draudimo sandorio požymiai. Yra apdraustasis, t. y. automobilio pirk?jas, ir draudikas, t. y. šiuo atveju – ?mon? *Mapfre Warranty*. Yra rizika, kad, ?vykus gedimui, kuriam taikoma garantija, automobilio pirk?jui teks padengti remonto išlaidas, ir draudikas ?sipareigoja padengti šias išlaidas. Galiausiai yra ?moka, kuri? padengia automobilio pirk?jas, mok?damas šio automobilio pirkimo kain? arba papildomai. Mano nuomone, to pakanka pripažinti, kad tarp draudiko ir apdraustojo yra tokie teisiniai santykiai, kuri? pagal Teisingumo Teismo praktik? reikalaujama norint pripažinti sandor? draudimo sandoriu, kaip jis suprantamas pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkt?.

Vadinamojo rizikos paskirstymo klausimas

26. ?mon? *Mapfre Warranty* taip pat teigia, kad, norint pripažinti sandor? draudimo sandoriu, kaip jis suprantamas pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punkt?, b?tina, kad draudikas valdyt? draudimo rizik? ir j? neutralizuot? taikydamas rizikos paskirstymo technik? (t. y. padalyt? j? visiems apdraustiesiems ir subalansuot? naudodamas rezerv?, sudaryt? iš ?mok?t?

žmogus, kuris turėtų būti pagal statistinius duomenis nustatyto dydžio). Tačiau, žmonės *Mapfre Warranty* nuomone, vykdydama veiklą ji iš automobilio pardavėjo tik perima automobilio remonto pareigą ir vėliau ši pareiga perduoda subrangovui, t. y. automobilio pirkėjo pasirinktam autoservisui.

27. Vis dėlto šie argumentai manęs neįtikina. Pirma, kaip jau minėjau, garantijos apimama rizika tenka ne automobilio pardavėjui, o pirkėjui. Dėl žmonės *Mapfre Warranty* suteikiamos garantijos automobilio pardavėjas neatleidžiamas nuo pareigų, kurias jis turi pirkėjui pagal teisės aktų nuostatas ar sutartį.

28. Antra, draudimo esmė (bent turto draudimo atveju) sudaro tai, kad apdraustasis apsisaugo nuo rizikos ateityje patirti neaiškių, tačiau galimai didelių finansinių nuostolių, sumokėdamas aiškią ir apibrėžtą pinigų sumą.

29. Taigi neginėjama, kad žmonės *Mapfre Warranty* žmogus forma renkamos sumos neįžinamos automobilių pirkėjams tuo atveju, jeigu per garantijos terminą nebūna gedimų arba jeigu remonto išlaidos būna mažesnės už šio žmogus, kita vertus, jeigu atsiranda gedimas, kurio kaina viršija sumokėtą žmogus, automobilio pirkėjas neprivalo mokėti jokių papildomų sumų. Taigi žmonės *Mapfre Warranty* renkamos žmokos yra ne koks nors avansinis mokėjimas, skaitomas į galimo remonto išlaidas, o tipinį draudimo žmoka, kurią sumokėjęs apdraustasis tampa visiškai apsaugotas nuo draudimo rizikos.

30. Vėliau žmonė *Mapfre Warranty* paskirsto apdraustą riziką taip, kad už visus automobilius, kuriems taikoma garantija, sumokėtos žmokos padengtų remonto išlaidas tų automobilių, kurie iš tiesų sugedo. Kitaip jos veikla neturėtų ekonominės prasmės. Tačiau tai, kaip žmonė *Mapfre Warranty* apskaičiuoja žmokos dydį ir kaip sureguliuoja remonto išlaidų dydį (pavyzdžiui, iš gamintojų didmeninėmis kainomis įsigydama atsarginių dalių arba pavesdama kai kuriuos remonto darbus atlikti savo pasirinktiems autoservisams), yra vidinis jos veiklos organizavimo klausimas, kuris neturi jokios reikšmės kvalifikuojant jos vykdomą veiklą kaip draudimo veiklą. Jeigu Šeštojoje direktyvoje numatytą atleidimo nuo mokesčio atvejį taikymo sritis priklausytų nuo konkrečių žmonių ekonominio veiklos modelio vidinių aspektų, kurie neturi įtakos jos vykdomų sandorių esmei, tai tiesiog prieštarautų mokesčių neutralumo principui.

31. Tas pat pasakytina apie aplinkybę, kad žmonė *Mapfre Warranty* savo ruožtu buvo apsidraudusi nuo finansinių nuostolių žmonėje *Mapfre Asistencia*. Tai, kad vykdoma veikla yra apdrausta nuo finansinių nuostolių, nereiškia, kad ši veikla netenka draudimo veiklos pobūdžio. Jokia statistikos technika negarantuoja, kad nebus padaryta klaidų, ir draudimo veikla taip pat gali būti nuostolinga. Be to, pagal Šeštosios direktyvos 4 straipsnio 1 dalį PVM mokėtoju laikomas kiekvienas asmuo, kuris vykdo ekonominę veiklą, „nesvarbu, koks tos veiklos <...> rezultatas“. Nežvelgiu, kodėl tas pats negalėtų būti taikoma neapmokestinamai veiklai.

32. Apibendrinant, mano nuomone, teigtina: sandorių kvalifikavimas kaip draudimo sandorių pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punktą nepriklauso nuo to, kaip draudikas valdo apdraustos rizikos dydį ir apskaičiuoja atitinkamą žmokos dydį.

Panašius paslaugų skirtingo mokesčio vertinimo klausimas

33. Žmonė *Mapfre Warranty* taip pat teigia, kad papildomos garantijos, kurias už papildomą užmokestį teikia automobilių gamintojai arba pardavėjai, yra laikomos aptarnavimu po pardavimą ir yra apmokestinamos PVM. Taigi, žmonės *Mapfre Warranty* nuomone, atleidžiant jos vykdomus sandorius nuo PVM kaip draudimo sandorius pažeidžiamas mokesčių neutralumo principas, nes tai reiškia, kad panašios paslaugos vertinamos skirtingai.

34. Vis dėlto manau, kad šios dvi paslaugos rėšys nėra panašios. Gamintojas, garantuodamas už savo gaminį, apibrėžtą laiką garantuoja, kad jis veiks be gedimų. Reikia daryti prielaidą, kad tai yra iš esmės arba visiškai jo kontroliuojama aplinkybė. Taigi suteikdamas garantiją jis nepatiria didelės rizikos, nes gali labai tiksliai numatyti, kiek laiko jo gaminyje, labiausiai tikėtina, nesuges. Aišku, garantiją, kad gaminyje nesuges, reikia papildyti įsipareigojimu nemokamai jį pataisyti arba pakeisti, jeigu gaminyje vis dėlto sugestų. Kitaip tokia garantija netektų ekonominės prasmės. Tačiau net ir tokiu atveju gamintojas nepadengia gaminio pirkėjo pasirinkto bet kurio autoserviso atlikto remonto išlaidų, o pats taiso automobilį arba patiki tai daryti autorizuotai aptarnaujančiajai monei. Kartu jis išlaiko šio remonto išlaidų kontrolę. Veikdami panašiu principu, naudotą automobilį pardavėjai, žinodami kiekvieno tokio automobilio techninę būklę, gali garantuoti, kad konkrečiame automobilyje tam tikrą laikotarpį nebus nurodytų gedimų, ir prireikus pasiūlyti nemokamą remontą savo servise arba pas savo nurodytą subrangovą. Tai yra vadinamąjį paslaugą po pardavimą, kurios yra glaudžiai susijusios su parduodama preke ir kurios bent dėl šios priežasties yra apmokestinamos analogiškai šių prekių tiekimui, elementas(13).

35. Taigi gamintojai ir pardavėjai ne tiek įsipareigoja suteikti konkrečią paslaugą, jeigu materializuotųsi apibrėžta rizika, kiek garantuoja, kad ši rizika nesimaterializuos, o nemokamo remonto ar gaminio, kuriam taikoma garantija, pakeitimo užtikrinimas yra vienas iš įsipareigojimo pirkėjui įvykdymo elementų. Taigi iš garantijos kylantis įsipareigojimas turi papildomą pobūdį pagrindinio sutarties tikslo – daikto pardavimo – atžvilgiu.

36. Visai kitokia padėtis yra draudiko, kuris nėra nei apdrausto automobilio gamintojas, nei pardavėjas ir todėl neturi jokios įtakos jo techninei būklei ir net jos nežino. Taigi jis apdraudžia nuo rizikos, kuri nuo jo nepriklauso. Jis gali tik statistiškai, atsižvelgdamas į pakankamai didelį apdraustųjų skaičių, numatyti šios rizikos materializavimosi tikimybę ir vidutinę žalos dydį ir taip apskaičiuoti atitinkamą įmokos dydį. Taigi tai yra visiškai kitoks veiklos mechanizmas nei tuo atveju, kai garantijas teikia gamintojai arba pardavėjai. Be to, skiriasi ekonominė šios veiklos prasmė, todėl ji gali būti apmokestinama remiantis kitokiais principais.

Apibendrinimas

37. Atsižvelgdamas į pateiktus svarstymus laikausi nuomonės, kad paslauga, kai nuo naudotą automobilį pardavėjas nepriklausomas subjektas tam tikram laikui ir mainais į iš anksto nustatytą užmokestį suteikia šio automobilio remonto išlaidų, patirtų dėl išvardytų techninių gedimų, padengimo garantiją, patenka į draudimo sandorių sferą, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio a punktą, taikymo srityje ir todėl šiuo pagrindu yra atleidžiama nuo PVM.

38. Šioje byloje neginėjama, kad įmonė *Mapfre Warranty* yra nuo naudotą automobilį pardavėjas nepriklausomas subjektas ir kad prejudicinis klausimas susijęs būtent su tokiu atveju. Tačiau pateiktos išvados nereikia aiškinti *a contrario*, t. y. taip, kad kai kurių nuo konkrečių gaminių gamintojų ar pardavėjų priklausomų subjektų, kurie visų pirma veikia kaip draudimo bendrovės, vykdomi sandoriai nėra draudimo sandoriai.

Klausimas, kaip skiriasi pagrindinėje byloje nagrinėjami sandoriai ir naudotą automobilį tiekimo sandorių pobūdis

39. Galiausiai įmonė *Mapfre Warranty* tvirtina, kad net jei jos vykdomi sandoriai būtų pripažinti draudimo sandoriais, juos reiktų apmokestinti PVM, nes jie taip neatskiriamai susiję su naudotą automobilį, kuriems taikoma garantija, pardavimo sandoriais, kad iš tiesų tai yra vienas sandoris, kuris turi būti apmokestinamas vienodai. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tiesiogiai nekelia šios problemos savo prejudiciniame klausime, tačiau ji neabejotinai turi įtakos

teisingam sandori? apmokestinimui, kuris yra pagrindin?s bylos dalykas, taigi verta j? aptarti.

40. Pagal nusistov?jusi? Teisingumo Teismo praktik? kiekviena paslauga PVM tikslais paprastai turi b?ti laikoma atskira ir nepriklausoma, ta?iau tam tikromis aplinkyb?mis formaliai atskiras paslaugas, kurias galima teikti atskirai ir kurios d?l to gali atskirai lemti apmokestinim? mokes?iu ar atleidim? nuo jo, reikia laikyti vienu sandoriu, jeigu jos n?ra nepriklausomos viena nuo kitos. Taip vis? pirma yra tuo atveju, kai paslaug? atskyrimas yra dirbtinis ekonominiu poži?riu arba kai pagalbin? paslaug? reikia apmokestinti taip pat kaip ir pagrindin? paslaug?. Š? klausim? reikia nagrin?ti atsižvelgiant ? konkre?ios bylos faktines aplinkybes, taigi tai turi padaryti nacionaliniai teismai. Ta?iau Teisingumo Teismas turi šiems nacionaliniams teismams nurodyti visus su S?jungos teise susijusius vertinimo kriterijus, kurie gali b?ti reikalingi priimant sprendim? j? nagrin?jamoje byloje(14).

41. D?l draudimo sandori? Teisingumo Teismas yra pripažin?s, kad pagal savo pob?d? kiekvienas draudimo sandoris turi ryš? su dalyku, kur? apima. Vis d?lto tokio ryšio savaime nepakanka tam, kad PVM apmokestinimo tikslais toks sandoris su tokio dalyku sudaryt? vien? sud?tin? paslaug?. Jeigu visi draudimo sandoriai b?t? apmokestinami PVM pagal su apdraustu turtu susijusi? paslaug? apmokestinim? šiuo mokes?iu, b?t? pažeistas pats tikslas atleisti nuo mokes?io draudimo sandorius(15).

42. Manau, šioje byloje pakanka pripažinti, kad nagrin?jama garantija yra papildoma paslauga automobilio tiekimo sandorio atžvilgiu ir turi atskir?, savarankišk? ekonomin? reikšm?. Automobilio pirk?jas gali ?sigyti automobil? ir juo naudotis be garantijos gedimo atveju, jis taip pat gali sudaryti garantijos sutart? su kitu subjektu nei ?mon? *Mapfre Warranty*, netarpininkaujamas automobilio pardav?jo. Esmin? reikšm? taip pat turi tai, kad šioje byloje nagrin?jam? garantij? suteikia nuo automobilio pardav?jo nepriklausomas subjektas, taigi jos negalima laikyti pardav?jo suteikta garantija. Galiausiai ?mon? *Mapfre Warranty* konkre?iomis aplinkyb?mis pasilieka sau teis? pasitraukti iš garantijos sutarties ir tai niekaip nepaveikia automobilio pardavimo sutarties. Mano nuomone, šios aplinkyb?s vienareikšmiškai rodo, kad tokio pob?džio garantija kaip nagrin?jamoji pagrindin?je byloje n?ra neatskiriama susijusi su automobilio tiekimo sutartimi, tod?l ji neturi b?ti apmokestinama taip pat kaip šis tiekimas.

Išvada

43. Atsižvelgdamas ? tai, kas nurodyta, si?lau Teisingumo Teismui taip atsakyti ? *Cour de cassation* pateikt? prejudicin? klausim?:

Paslauga, kurios esm? sudaro tai, kad nuo naudot? automobili? pardav?j? nepriklausomas subjektas tam tikr? termin? už iš anksto nustatyt? mokest? teikia ši? automobili? remonto išlaid? padengimo atsiradus nurodytiems techniniams gedimams garantij?, laikytina draudimo sandoriu, kaip jis suprantamas pagal 1977 m. geguž?s 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB d?l valstybi? nari? apyvartos mokes?i? ?statym? derinimo – Bendra prid?tin?s vert?s mokes?io sistema: vienodas vertinimo pagrindas 13 straipsnio B skirsnio a punkt?, ir tod?l atleidžiama nuo prid?tin?s vert?s mokes?io.

1 – Originalo kalba: lenk?.

2 – OL L 145, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 9 sk., 1 t., p. 23.

3 – ?mon? *Mapfre Warranty* savo teikiam? paslaug? vadina garantija (pranc?z? k. *garantie*) ir j? taip vadinsiu šioje išvadoje. Vis d?lto reikia tur?ti omenyje, kad ?ia kalbama apie garantij? pla?i?ja prasme, apiman?i? ?vairius mechanizmus, kuriais apsaugoma nuo turtin?s žalos (žr. G. Cornu *Vocabulaire juridique*, 8?asis leid., PUF, Paryžius, 2009, p. 436). Šitaip suprantam? garantij?

reikia skirti nuo sutartinės kokybės garantijos, kurią daiktą pardavėjas suteikia jį pirkėjui, ar nuo trūkumams taikomos garantijos. Šiuo klausimu taip pat žr. šios išvados 33–35 punktus.

4 – Visų pirma žr. Sprendimą *Stichting Uitvoering Financiële Acties* (348/87, EU:C:1989:246, 11 punktas) ir Sprendimą *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2006:289, 38 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

5 – Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos nuostatų, susijusių su draudimo ir finansiniais paslaugomis, pakeitimo projektas (COM(2007) 747 *final*). Direktyva 2006/112 pakeista Šeštoji direktyva. Atleidimas nuo mokesčio, kuris yra Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies a punkte numatyto atleidimo atitikmuo, tvirtintas Direktyvos 2006/112 135 straipsnio 1 dalies a punkte.

6 – OL L 228, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 14.

7 – Sprendime *CPP* (C-349/96, EU:C:1999:93, 18 punktas) Teisingumo Teismas pripažino, kad draudimo sąvoka pagal Šeštąją direktyvą neturėtų būti aiškinama kitaip nei pagal Direktyvą 73/239. Vis dėlto ta byla buvo susijusi tik su tos sąvokos taikymo sritimi, t. y. ar ji, be žalos atlyginimo, apima ir kitas pagalbos nukentėjusiems asmenims formas, o ne su jos apibrėžtimi. Mano nuomone, draudimo sandorių sąvokos PVM nuostatų taikymo tikslais apibrėžties negali lemti nuostatos, susijusios su draudimo veiklos vykdymo principais, nes skiriasi šio reguliavimo tikslai.

8 – Žr. generalinio advokato N. Fennelly išvadą byloje *CPP* (C-349/96, EU:C:1998:281, 26 punktas).

9 – Sprendimas *BG Leasing* (C-224/11, EU:C:2013:15).

10 – Sprendimas *BG Leasing* (C-224/11, EU:C:2013:15, 58, 59 punktai ir juose nurodyta teismo praktika).

11 – Ten pat, 62 ir 63 punktai.

12 – Šiuo atžvilgiu norėčiau pažymėti, kad, aišku, teoriškai įmanomas atvejis, kai trečiasis asmuo už vienkartinį moką perima automobilio pardavėjo pareigas, atsirandančias pagal teisės aktų nuostatas ar kitu pagrindu (pavyzdžiui, pagal sutartį). Tokiu atveju šiuos sandorius taip pat derėtų pripažinti draudimo sandoriais, tik kad apdraustas būtų automobilio pardavėjas, o ne pirkėjas. Tačiau tokie nėra pagrindiniai byloje nagrinėjami sandoriai, o prejudiciniai klausimai grindžiami ne tokiomis aplinkybėmis.

13 – Šiuo klausimu taip pat žr. šios išvados 39–42 punktus.

14 – Sprendimas *BG Leasing* (C-224/11, EU:C:2013:15, 29–33 punktai ir juose nurodyta teismo praktika).

15 – Ten pat, 36 punktas.